

Voorjaar 2023

Ieder jaar krijgen alle inwoners van de binnenstad deze nieuwsbrief over het wel en wee van de heemtuin en kruidentuin en directe omgeving. De lente is een feit. In de heemtuin is het een rijkdom aan bloeiende stinzenplanten. De eerste kruiden in de kruidentuin laten zich al bewonderen. De eerste bijen hebben hun eitjes al gelegd in het bijenhotel en de ooievaars zijn weer present op het hoge paalnest op de Weeshuiskhof. Eind april worden er hopelijk lammetjes geboren op de schapenwei en lopen er nieuwe kuikens rond van de Brakelse hoenders. Kortom: Het is lente. Geniet ervan.

Kievitsbloem

Kievitsbloemen

Een van de vele stinzenplanten in de heemtuin is de kievitbloem. Tegenover de poel staat een flinke groep van deze prachtige purperen bloemen, die uiterlijk wat lijken op een kievitsei. Het is een bolgewas en behoort tot de familie van de liliaceae. Al in de 16e eeuw werd dit bolgewas in ons land gekweekt om uitgezet te kunnen worden in kasteelbossen. Wanneer je bolletjes van deze zeldzame stinzenplant wilt aanschaffen dan duurt het enkele jaren alvorens hij tot bloei komt. Dat geldt ook voor de gele Wilde tulp, die eveneens in de heemtuin is te bewonderen. In het zojuist verschenen magazine van de Natuurwacht staat een interessant

Hoogwerker bij ooievaarsnest

artikel over een andere familie stinzenplanten uit de heemtuin: Anemonen.

Hoe gaat het met de ooievaar?

Ja, onze vaste rubriek in deze nieuwsbrief. Het gaat goed. Het mannetje is de gehele winter dichtbij huis gebleven. Regelmatig sliep hij op het nest, zodat geen andere ooievaar zijn nest zou afpakken. En dan maar wachten op een vrouwtje. En die kwam. Op maandag 13 maart kwam ze aangevlogen en werd ze met veel ceremonie en geklepper ontvangen. Kwam ze uit het overwinteringsgebied in Afrika of is ze niet verder gevlogen dan Spanje of Portugal? In maart en april worden de 3 tot 5 eieren gelegd. Na één maand zijn er dan kuikens. Nu maar hopen dat ze niet als vorig jaar worden overvallen door kou en langdurige regen, waardoor de drie jonge ooievaars het niet konden overleven. Met een hoogwerker moesten de al redelijk grote jongen uit het nest worden verwijderd. We duimen dus voor mooi weer.

Torenvalk

Nestkasten in heemtuin

In de heemtuin hangen verschillende nestkasten voor vogels. In de notenboom hangt een steenuilenkast en in een hoge eik een kast voor de bosuil. Elders hangen enkele kasten voor de koolmees en pimpelmees. De bosuil komt sinds twee jaar helaas niet meer op de stadswallen voor. De kast wordt bewoond door een holenduif. De steenuil jaagt nog wel op de Weeshuiskhof, maar broedt ergens anders. De ransuil heeft in 2022 enkele jongen groot gebracht. Zij broeden in een oud eksterneest. De Natuurwacht heeft een werkgroep steenuilen en een werkgroep torenvalken. Beide werkgroepen hebben tientallen nestkasten in de gehele Bommelerwaard voor deze vogels opgehangen.

Zeldzame bezoeker

Bij regelmaat worden er in de heemtuin bijzondere vogels waargenomen. De sperwer en Groene specht zijn bijna vaste bewoners en uiteraard vele kleine zangvo-

Appelvink

gels zoals vink, groenling, heggemus, putter, zwartkop en tjiptjaf. In februari was de appelvink enkele dagen op bezoek. Een prachtige vogel, die meestal hoog in de bomen verblijft. Hij geeft nauwelijks geluid, zodat het lastig is hem op te merken. Dat geldt gelukkig niet voor de boomklever, die alle dagen flink laat horen dat hij er is. Hij broedt in een holte van een boom op de stadswallen nabij de muziektent.

Hampshire Down

Engelse lammetjes

De ooievaars van de Weeshuishof staan al op duizenden foto's van wandelaars en toeristen, die de heemtuin en kruidentuin bezoeken. Maar ook onze Engelse schapen met hun gultige koppen zijn fotogeniek. Ze zijn eind 2022 gedekt door een heuse ras-ram van de soort. Best lastig zo'n ram voor onze beheerder van de schapen, want de ram wil zijn gedekte ooien graag beschermen en deinst er niet voor terug om als een stormram richting beheerder te rennen. Niet echt prettig. Maar we hebben het overleefd en wachten op de lammetjes, die eind april kunnen komen. Spannend. Voor die tijd worden de schapen geschoren. Wel zo fijn voor de lammetjes.

Slechts één tientje

Deze nieuwsbrief wordt gratis bezorgd in de binnenstad van Zaltbommel. U wordt zo jaarlijks op de hoogte gehouden van het wel en wee van de Bommelse heemtuin en kruidentuin. Hopelijk nodigt het uit om een kijkje te komen nemen. U kunt ons steunen door lid te worden voor slechts 10 euro per jaar. U krijgt dan onze mooie gekleurde magazine met tal van informatie over de natuur in de Bommelerwaard en al onze activiteiten. Voor aanmelding en info: www.natuurwachtbommelerwaard.nl

Stukje geschiedenis

Deze keer iets over het riviertje De Laeck dat in de Middeleeuwen door Zaltbommel stroomde. Het riviertje De Laeck (*blauwe lijn*), enigszins vergelijkbaar met de Binnen-Dieze van 's-Hertogenbosch, begon bij de stadssingel halverwege de Zandstraat, nabij de voormalige Gamersche Poort dus. Via de Kommerstraat en Regulierstraat kronkelde het riviertje oostwaarts richting Oliestraat. Bij de Looiersgang maakte De Laeck een kwartslag naar het zuiden richting Nonnenstraat. Aldaar liep het over het huidige terrein van de stadskwekerij parallel aan de heemtuin en mondde uit in de buitengracht. Aan De Laeck hadden zich verschillende leerlooierijen gevestigd, die het water van De Laeck nodig hadden om de huiden te spoelen. De huiden hingen enige weken in De Laeck aan lange stokken, die over het water lagen. Na het zgn. 'stromen' werden de huiden onthaard. Het geheel was alles behalve hygiënisch en stonk verschrikkelijk. Meer weten? Het staat allemaal in het boek *De Weeshuishof*, verkrijgbaar bij Bruna.

